

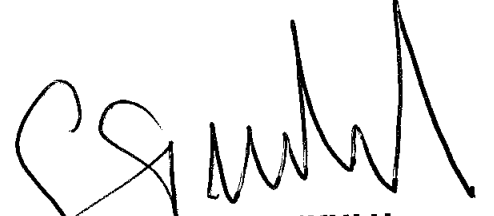

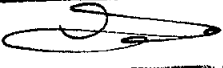
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 01.03.2013
Sayı : 841

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

CMK'nın 135 inci Maddesinin değiştirilmesine dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih: 08 Mart 2013	E. No: 2/1324			
Ysm. Uzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
				
TBMM BAŞI				

TÜMM KANUNLAR VE KARARLAR BŞK. LİGİ
04 Mart 2013
Numara:

TÜMM KÜTÜPHANE VE ARŞİV İŞLERİ BAŞKANLIĞI
04 Mart 2013
0 : 187532

GENEL GEREKÇE

(İletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınmasına ilişkin CMK 135. maddesinin değiştirilmesi teklifinin gerekçesi)

5237 sayılı TCK'nu 135. maddesinde iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması kenar başlığı ile teknik takip ve bilhassa telefon dinlenmesi suretiyle suçun önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Ancak madde metni bir çok temel hatayı bünyesinde barındırmaktadır. Böylesine önemli ve özel hayata müdahale niteliği taşıyan bir güvenlik tedbirinin çok daha spesifik, somut ve belirgin olarak düzenlenmesi zorunludur. Aksi halde yol açacağı sonuçlar ortadadır ve hemen her gün ilgili yasa hükmüne dayanan soruşturmalarda kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğini görmekteyiz.

Anayasa'nın 20. maddesinde "özel hayatın gizliliği" düzenlenmiş, bu bağlamda herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiştir. Anayasa'nın 22. maddesinde yer alan "haberleşme hürriyeti" çerçevesinde de haberleşmenin gizliliğinin esas olduğu belirtilmiştir. Anayasa'nın söz konusu 20. ve 22. maddelerinde bu özgürlüklerin sınırlama sebepleri birbirine paralel olarak düzenlenmiştir. Bu sınırlama sebepleri "milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması" olarak belirlenmiştir. Anayasa'nın 13. maddesi gereğince, diğer temel hak ve özgürlüklerde olduğu gibi, özel hayatın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne yapılacak sınırlamalar bunların "özlerine dokunmaksızın yalnızca ...ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve kanunla" yapılabilecek, ayrıca "anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ... gereklerine ve ölçülülük ilkesine" aykırı olamayacaktır.

Anayasa'nın 20. ve 22. maddelerinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırma nedenleri arasında "suç işlenmesinin önlenmesi" sayılmakla birlikte, soruşturma ve kovuşturma amaçlarıyla delil toplanması sayılmamıştır. Bu nedenle, örgütlü suçlar ve özellikle terör örgütlerinin toplum için yarattığı tehdit karşısında, Anayasa'da açıkça yazılmamakla beraber bir bakıma zorlama ile Anayasal sınırlandırma nedenleri arasına sokulan soruşturma ve kovuşturma zorunlulukları da tam demokratik ve özgür bir toplumda geçerli olmamalıdır. Ancak özel hayatın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne ağır bir müdahale olan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbirinin tamamen ucu açık ve süresiz bir hale gelmesine yol açan iptal istemine konu kural tam bir ölçsüzlük örneği olup Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

Öte yandan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbirine yaygın surette başvurulmasına karşılık bu yolla ele geçen, çoğu işlenen suçla ilgili olmayan, sanık veya şüphelinin dışındaki üçüncü kişiler arasında geçen iletişim kayıtlarının yasal gereklere aykırı olarak basında yer alması ve internet ortamında yayınlanması toplumda herkesin dinlendiği yönünde haklı bir kaygıya yol açmıştır.

CMK'nun 135. maddesinde yer alan hükme göre uygulayıcılara süresiz telefon dinleme hak ve yetkisi tanınmaktadır. Özel hayatın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne ciddi bir müdahale olan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kaydı tedbirinin on yıllara varan soruşturma ve kovuşturmalar boyunca sürdürülebilmesinin, Anayasa'nın 13. maddesinin öngördüğü anlamda demokratik toplum gereklerine aykırı olmayan ve ölçülü bir önlem olarak kabulüne imkan yoktur. Binlerce kişinin temel hak ve özgürlüklerinin süresiz olarak ihlalini delil bulma zorunluluğuyla açıklamak ve bunun demokratik toplum gereklerine uygunluğunu veya ölçülülüğünü ileri sürmek olanaklı değildir. Bu nedenlerle ilgili yasa hükmünün değiştirilmesini sağlamak amacıyla kanun teklifi verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 - CMK 135 nci maddesinin 1,3 ve 4 ncü fıkraları aşağıda ki gibi değiştirilmiştir.

I-(Değişik cümle: 25/05/2005-5353 S.K./17.mad) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, mahkeme kararı ile şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Özel hayata ve kişilik haklarına aykırı ve suçla ilgisi bulunmayanların kayıtları tutanakla tesbit edilerek imha edilir. Yasadışı dinleme ve kayıtların kamuoyuna açıklanması,sızdırılması halinde suçüstü hükümleri uygulanır.

Madde değişikliği İle iletişim bilgilerinin sadece mahkeme karar ile dinlenmesi ve denetlenmesi amaçlanmıştır.

(3) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok üç ay için verilebilir; bu süre, bir defa bir ay daha uzatılabilir.

Amaç somut bir arama kararı dinlenmenin sağlanması ve süreye tabi tutulmasının kısaltılmasıdır.

(4) Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, ... mobil telefonun yeri, mahkeme kararı ile Cumhuriyet savcısının talebi üzerine tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, ... mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok üç ay için yapılabilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir.

Amaç dinlemenin daha fazla uzun süreye yayılmasını önlemektir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3-Yürütme maddesidir.

İLETİŞİMİN TESPİTİ, DİNLENMESİ VE KAYDA ALINMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1 - CMK 135 nci maddesinin 1,3 ve 4 ncü fıkraları aşağıda ki gibi değiştirilmiştir.

(1) (Değişik cümle: 25/05/2005-5353 S.K./17.mad) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, mahkeme kararı ile şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Özel hayata ve kişilik haklarına aykırı ve suçla ilgisi bulunmayanların kayıtları tutanakla tesbit edilerek imha edilir.Yasadışı dinleme ve kayıtların kamuoyuna agklanması,sızdırılması halinde suçüstü hükümleri uygulanır.

(3) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok üç ay için verilebilir; bu süre, bir defa bir ay daha uzatılabilir.

(4) Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, ... mobil telefonun yeri, mahkeme kararı ile Cumhuriyet savcısının talebi üzerine tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, ... mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok üç ay için yapılabilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir.

MADDE 2 -Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3-Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.